

KKLAW SERVICES AS
Postboks 1298 Vika
0111 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 2016/100778
Dato: 14.07.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

MATTILSYNET OPPHEVER VEDTAK ETTER KLAGE

Mattilsynet viser til mottatt klage vedrørende Nord Senja Laks AS sin søknad om dispensasjon til utsett av triploid laks på lokaliteten Finnvika sør.

Saken gjelder utsett av inntil triploid smolt på lokaliteten 11433 - FINNVIKA SØR, med planlagt utsett omkring uke 32, 2016.

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn

I søknadsrunden for de såkalte «grønne løyvene» fikk NRS-konsernet tildelt til sammen 10 konsesjoner i 2014. Nord Senja Laks fikk 2 av disse. Disse konsesjonene har som formål å redusere miljøutfordringene med rømming av oppdrettsfisk og spredning av lakselus. Konsesjonene ble gitt for å stimulere til å realisere nye teknologiske løsninger eller driftsmåter som legger til rette for å redusere miljøutfordringene. Det følger spesifikke vilkår til de grønne tiltalelsene. Konsesjonene til NRS ble gitt med flere vilkår, hvorav ett var at det utelukkende skulle benyttes steril laks. Triploidisering er en måte å lage steril fisk på.

Havforskningsinstituttet (HI) gjorde i 2014 en risikovurdering av oppdrett med triploid laks på oppdrag fra Mattilsynet. Konklusjonen var at det ikke er vitenskapelig grunnlag for å avgjøre om produksjon og hold av triploid fisk er velferdsmessig forsvarlig. Opprinnelig mente HI at det ville være mulig å konkludere på dette i løpet av 2015, men dette er nå utsatt til 2016/2017. Denne metoden er dermed ikke dokumentert velferdsmessig forsvarlig, noe som er et krav for kommersiell matfiskproduksjon.

For å bidra til å dokumentere om metoden er velferdsmessig forsvarlig, har NRS-tilknyttede selskaper totalt søkt dispensasjon på 7 lokaliteter med planlagt produksjon av i overkant av triploide laks. Nord Senja Laks er et av disse selskapene. Nord Senja Laks opplyser at omsøkte utsett av triploid laks høsten 2016 inngår i samarbeidsprosjektet «Triploid laks – overvåkning av fiskevelferd hos NRS-tilknyttede selskap. Kommersiell uttesting av triploid hos NRS-tilknyttede selskap (NRS Finnmark, Nor Seafood, Nord Senja Laks og Wilsgård Fiskeoppdrett, i samarbeid med Havforskningsinstituttet (HI))». Formålet med prosjektet er å dokumentere at produksjon av triploid laks er velferdsmessig forsvarlig. Marin Helse AS er tilknyttet prosjektet som fiskehelsetjeneste.

Mattilsynet
Hovedkontoret

Saksbehandler: Rune Tjøsvoll
Tlf: 22 40 00 00 / 22778893
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

Havforskningsinstituttet legger til grunn at den forskningsbaserte kunnskapen nå tilsier at det er forsvarlig å gjennomføre kontrollert uttesting av storskala produksjon av triploid laks under kommersielle forhold. Forsøk med uttesting er i gang i stor skala i regi av Havforskningsinstituttet.

Nærings- og fiskeridepartementet har vår/sommer 2016 behandlet to klagesaker vedrørende søknad om dispensasjon for utsett av triploid laks i kommersielle matfiskanlegg. Her er det gitt visse føringer for saksbehandlingen av dispensasjoner som denne. Vi viser til vedtak knyttet til NRS-Finnmark og Wilsgård, datert henholdsvis 24.05.16 og 21.06.16, som begge er lagt ut offentlig på departementets nettsider.

Nord Senja Laks ble høsten 2015 idømt foretaksstapp i Senja tingrett for brudd på bestemmelser i straffeloven, matloven og dyrevelferdsloven relatert til deres akvakulturvirksomhet. Dommen ble anket og saken behandlet i Hålogaland lagmannsrett med samme resultat for selskapets del. Økokrim har gått inn for skjerpet straff mot virksomheten og har anket saken inn for Høyesterett. Det er lagt ned påstand om et tidsbegrenset rettighetstapp knyttet til utnyttelsen av de to grønne konsesjonene selskapet har fått tildelt, jf. straffeloven §48a, tredje ledd, annet punktum. Saken er foreløpig ikke rettskraftig avgjort.

Klagers anførsler

Nord Senja Laks har i sin klage vist til tilsvarende klagesak for NRS Finnmarks som også fikk avslag, og gjør de samme anførsler gjeldende i denne saken. I tillegg har Nord Senja Laks i sin klage vist til at begrunnelsen i vedtaket for Nord Senja Laks bygger på flere feilaktige rettslige og faktiske skjønnsforutsetninger. Videre mener de at det er lagt vekt på utenforliggende hensyn, samtidig som relevante hensyn ikke er vurdert. Videre påpekes mangler og kritikkverdige forhold ved Mattilsynets saksbehandling. Klager mener disse forholdene må antas å ha hatt vesentlig betydning for vedtakets innhold.

Mer konkret er det vist til at Nord Senja Laks ikke har erfaringer med triploid laks, slik regionen, ifølge klager, har lagt til grunn. Videre vises det til at det er planlagt utsett av diploide fisk ved samme lokalitet og at det derfor er feil, som regionen hevder, at det ikke er en kontrollgruppe.

Klager reagerer også på regionens fremstilling av driften ved Nord Senja Laks. De mener den er til dels «uforståelig, udokumentert, grunnløst og uriktig.» Særlig reageres det mot påstand om at Nord Senja Laks har vist liten vilje til å søke kunnskap. Det vises også konkret til forhold som klager mener er av mindre viktig karakter og/eller forhold som er korrigeret. Det er ikke grunnlag for å si at driften er uforsvarlig ved Nord Senja Laks.

Klager mener videre at det er en grov feil når Mattilsynet i vedtaket anfører at det må "forventes at mangelfull etterlevelse av regelverk, samt brudd på vilkår knyttet til gitt tillatelse vil medføre konsekvenser", og at "driftserfaringer redegjort ovenfor har dokumentert store utfordringer og mangler ved drift av triploid laks." Klager viser her til at Nord Senja Laks tidligere ikke har holdt triploid laks. Det kan derfor ikke vises til noen driftserfaringer, og heller ikke store utfordringer og mangler ved Nord Senja Laks sindrift av triploid laks. Nord Senja Laks har heller ikke utvist mangelfull etterlevelse av regelverk eller brudd på vilkår knyttet til gitt tillatelse, da de aldri har hatt tillatelse til hold av triploid laks. De få merknader og pålegg Nord Senja Laks har fått til sin drift av diploid laks kan ikke danne grunnlag for noen konklusjon om mangelfull etterlevelse av regelverk eller brudd på vilkår som skal tilsi konsekvenser utover de vedtak som er fattet.

Klager påpeker at Mattilsynet, med henvisning til tidligere lukkede avvik, ikke kan straffe Nord Senja Laks ved å nekte mulighet til å oppfylle vilkåret for de grønne konsesjonene. Mattilsynet kan heller ikke bruke andre selskaper i NRS konsernet som begrunnelse for å nekte Nord Senja Laks å utnytte sine grønne konsesjoner. Dette hevdes å være et usaklig hensyn og grovt urimelig. Klager mener derfor at Mattilsynet ikke har grunnlag for å anta at Nord Senja Laks ikke vil oppfylle regelverk og dispensasjonsvilkår, og at det usaklig når slike hensyn legges til grunn.

Relevant regelverk

Dispensasjon fra dokumentasjonskravet (dyrevelferd)

I dyrevelferdsloven § 8 står det at: "*Dyreholder skal påse at driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger som brukes til dyr, er egnet til å ivareta hensynet til dyrenes velferd.*

Den som markedsfører eller omsetter nye driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger til bruk på dyr eller i dyrehold, skal påse at disse er utprøvd og funnet egnet ut fra hensynet til dyrevelferd.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om omsetning og bruk av visse driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger samt om godkjenning og dokumentasjon av egnethet."

Nærings- og fiskeridepartementet har med hjemmel i dyrevelferdsloven § 8 tredje ledd fastsatt nærmere bestemmelser om bruk av nye metoder innenfor akvakultur i akvakulturdriftsforskriften. I forskriftens § 20 tredje ledd står det at:

"Nye metoder og tekniske løsninger skal være utprøvd og dokumentert vferdsmessig forsvarlige før de tas i bruk."

Videre følger det av akvakulturdriftsforskriften § 68 annet ledd at Mattilsynet kan dispensere fra denne bestemmelsen i særlige tilfeller.

Produksjon av triploid laks er en metode som omfattes av dokumentasjonskravet i akvakulturdriftsforskriften § 20. Produksjon av triploid laks er ikke «*utprøvd og dokumentert vferdsmessig forsvarlig*» og er derfor forbudt med mindre det foreligger dispensasjon fra dokumentasjonskravet.

Dispensasjon krever at det foreligger et «*særlig tilfelle*», jf. akvakulturdriftsforskriften § 68, annet ledd. Ordlyden i bestemmelsen tilsier at adgangen til å dispensere er relativt snever.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har tidligere, i vedtak 24. mai 2016 (NRS Finnmark) og vedtak av 21.06.16 (Wilsgård), kommet til at både uttesting i den hensikt å fremskaffe dokumentasjon av nye metoder og tildelingen av de grønne tillatelsene både hver for seg og samlet vil kunne være et særlig tilfelle.

NFD har i klagesakene uttrykt at "*Selv om tildelingen av de grønne tillatelsene isolert sett kan utgjøre et særlig tilfelle, er det likevel avgjørende for den fremtidige utnyttelsen av de grønne tillatelsene at kunnskapen om fiskevelferd for triploid fisk utvikles så raskt som mulig. Dispensasjoner for utsett av triploid fisk bør derfor ikke gis uten at det samtidig settes vilkår som bidrar til øke kunnskapsgrunnlaget. I denne forbindelse viser departementet også til Mattilsynets veileder om fiskevelferd ved bruk av metoder, utstyr, teknologi mv i akvakultur punkt 5.2."*

NFD har, i likhet med Mattilsynet, lagt til grunn at vurderingen av om dispensasjon for hold av triploid fisk skal innvilges, i vesentlig grad må bygge på en vurdering av om hold av triploid fisk kan foretas på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte i dette konkrete tilfellet. Samtidig må det også sees hen til formålene i akvakulturdriftsforskriften.

Mattilsynets hovedkontor er også i denne saken sitert av regionen på vår uttalelse fra Store Kufjord-saken der vi uttrykte at en dispensasjon for utnyttelse av de grønne tillatelsene burde begrenses og maksimalt tilrettelegge for en moderat utnyttelse av tillatelsen inntil metoden er dokumentert.

NFD har slått fast gjennom sin saksbehandling at dette ikke er et riktig utgangspunkt for vurderingen og at de *«har svært vanskelig for å se at det skulle være grunnlag for å begrense utnyttelsen av de grønne tillatelsene dersom virksomheten gjennom både drift og planer har vist at holdet av triploid fisk sannsynligvis vil være dyrevelferdsmessig forsvarlig.»*

Hovedkontoret legger etter dette departementets tilnærming til grunn for den videre saksbehandlingen.

Etableringstillatelse

Produksjon av triploid laks stiller andre krav til vannkvalitet/levemiljø enn diploid fisk og avviker så mye fra ordinær produksjon at det også kreves særskilt godkjenning etter etableringsforskriften § 5, jf. § 6. Hvorvidt det kan gis godkjenning etter etableringsforskriften § 5 vil også avhenge av om det er mulig å holde triploid fisk på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. For så vidt er vurderingene av dispensasjon fra akvakulturdriftsforskriften § 20 og godkjenning etter etableringsforskriften § 5 sammenfallende. Vurderingen etter etableringsforskriften § 5 innebærer imidlertid også mer konkret at det skal foreligge, jf. § 6 første ledd bokstavene e-f:

- e) Beredskapsplan, herunder plan for smittehygieniske og velferdsmessige tiltak for å hindre og håndtere utbrudd av smittsom sykdom, massedød og andre kritiske situasjoner.
- f) Internkontrollsystem som sannsynliggjør at krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, herunder risikobasert helsekontroll, opprettholdelse av god vannkvalitet og journalføring, kan etterleves.
- g) Dokumentasjon på lokalitetens egnethet til å sikre fisk og tiftokreps en god velferd, herunder data på vannkvalitet, mengde vann og naturgitte forhold av vesentlig betydning for velferden. I landanlegg skal vannmengden dokumenteres gjennom angivelse av den mengde vann som er tilgjengelig i vannkilden, angitt hydraulisk kapasitet sammenholdt med en spesifisert produksjonsplan for anlegget.

Vurdering etter etableringsforskriften § 5 i klagesaken omhandler kun det dyrevelferdsmessige aspekt ved lokaliteten for triploid fisk. Godkjenningen etter § 5 etter dette vedtaket erstatter ikke den godkjenning som ellers er nødvendig for en lokalitet etter etableringsforskriften.

Førsteinstansens anførsler

Anførselene i vedtaket fra regionen knytter seg til vurderinger av risiko for fiskevelferden ved hold av triploid fisk. Det er tatt utgangspunkt i en forsiktighetstilnærming til utprøving med hold av triploid fisk.

Regionen har lagt vekt på erfaringer både med NRS-tilknyttede selskap og Nord Senja Laks spesielt. I oppsummeringen av vedtaket heter det at:

«Mattilsynet region Nord har vektlagt at det er nødvendig med en forsiktighetstilnærming til hold av triploid fisk. Vår vurdering er at NRS og tilknyttede selskap ikke har gjort dette i tilstrekkelig grad i forhold til produksjon av triploid fisk på de lokaliteter som er nevnt ovenfor.

Det må forventes at mangelfull etterlevelse av regelverk, samt brudd på vilkår knyttet til gitt tillatelse vil medføre konsekvenser. Driftserfaringer redegjort ovenfor har dokumentert store utfordringer og mangler ved drift av triploid laks.

Oppsummert vurderer vi at det ikke er behov for ytterligere forsøk for å komme med en konklusjon i spørsmålet om metoden er forsvarlig eller ikke, og viser til forskningsprosjektet «Storskala produksjon av triploid laks under kommersielle forhold» omtalt ovenfor.

Videre vurderer vi at dokumentasjon og erfaring fra de tidligere utsett med triploid laks tilknyttet samarbeidsprosjektet «Triploid laks – overvåkning av fiskevelferd hos NRS-tilknyttede selskap» viser at flere store kommersielle utsett av triploid laks per nå ikke vil imøtekomme krav til aktsomhet og forsvarlig fiskevelferd. Vi viser til våre vurderinger ovenfor. Selv om virksomheten har vilkår om utelukkende bruk av steril fisk vil ikke Mattilsynet sette andre vurderinger til side for å imøtekomme dette. Mattilsynets vurdering er at hensynet til ivaretagelse av fiskevelferden veier tyngre enn hensynet til iverksettelse av de grønne løyvene.

Inntil metoden "triploid laks" er dokumentert som velferdsmessig forsvarlig må nåløyet for å kunne holde denne type fisk være lite, og kun forbeholdt de virksomheter som ivaretar fiskens velferd i tilstrekkelig grad.»

Det er av klager hevdet at Mattilsynet gjennom å gi dispensasjon til settefiskanleggene også har gitt uttrykk for at denne fisken kan føres frem til slakt. I vedtaket fra regionen står det at Mattilsynet er uenig i dette og at vi ser på tillatelser til settefiskproduksjon og matfiskproduksjon uavhengig av hverandre, slik at vi ikke er bundet opp av tillatelsen til å produsere triploid settefisk. Den erfaring som både forvaltningen og næringen skaffer seg i løpet av produksjonstiden må hele tiden vektlegges. Dersom hensynet til fiskevelferd ikke blir tilstrekkelig ivaretatt på matfiskanlegget kan det dermed ikke forventes at fisken kan settes ut. Mattilsynet region Nord legger derfor til grunn at myndighetene ikke er bundet av de tidligere gitte dispensasjoner til settefiskanleggene.

Vår vurdering

Mattilsynet er positiv til utvikling av nytt utstyr og nye metoder som kan bidra til å løse noen av problemene i oppdrettsnæringen. Forskning og utvikling er avgjørende for videre vekst i akvakulturnæringen, men nye løsninger skal ikke gå på bekostning av god fiskehelse og – velferd. Det er flere kjente risikomomenter knyttet til triploid laks, og Mattilsynet mener det derfor også påhviler virksomheten et særlig ansvar for å sikre forsvarlig drift, jfr. akvakulturdriftsforskriftens § 5.

Nærings- og fiskeridepartementet har lagt til grunn at det eksisterende kunnskapsgrunnlaget tilsier at oppdrett av triploid fisk kan gjennomføres i stor skala kommersiell produksjon på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, gitt visse forutsetninger. Herunder vises det til at triploid fisk stiller større krav til lokalitetenes egnethet, status på settefisken som settes ut og drift/risikohåndtering sammenlignet med bruk av diploid fisk. Departementet har sagt seg enig med Mattilsynet i at egen produksjonsstyring er avgjørende for om virksomhetene vil lykkes eller ikke.

1. «Særlig tilfelle»

Første spørsmål er om det foreligger et «særlig tilfelle» som kan gi grunnlag for dispensasjon?

Mattilsynets hovedkontor ser ingen grunn til å vurdere spørsmålet om det foreligger et særlig tilfelle annerledes i dette tilfellet enn det vi selv har lagt til grunn i vår saksbehandling av Store-Kufjord-saken til NRS datert 06.05.16, og som NFD la til grunn under deres saksbehandling av de to sakene knyttet til NRS-Finnmark og Wilsgård, datert henholdsvis 24.05.16 og 21.06.16.

Departementet har sluttet seg til vår vurdering i Store-Kufjord-saken der vi skreiv følgende:
"Hovedkontoret mener det vil være i strid med forutsetningene for tildeling av grønne tillatelser om Mattilsynet nå legger opp til en forvaltningspraksis som umuliggjør bruk av disse i påvente av dokumentasjon. Virksomhetene har betalt vederlag for tillatelsene og har dermed innenfor visse rammer en legitim forventning om å få ta disse i bruk.

Siden nærings- og fiskeridepartementet har tillagt hensynet til grønn produksjon med triploid fisk så stor vekt, konkluderer hovedkontoret med at vilkåret for de grønne tillatelsene om produksjon av steril fisk må anses som et særlig tilfelle som kan gi grunnlag for dispensasjon fra dokumentasjonskravet."

Vi fastslår etter dette at hold av triploid fisk kan betraktes som et «særlig tilfelle» som kan vurderes for dispensasjon, jf. akvakulturdriftsforskriften § 68, annet ledd.

2. Dispensasjonsvurderingen

Vurderingen av om dispensasjon skal innvilges må baseres på en konkret vurdering av om hold av triploid fisk kan gjennomføres på dyrevelferdsmessig forsvarlig vis med det kunnskapsgrunnlaget vi nå har. Som nevnt tilsier kunnskapsgrunnlaget at hold av triploid fisk stiller større krav til lokalitetenes egnethet, status på settefisken og drift/risikohåndtering fra ansvarlig selskap, jf. departementets uttalelse gjengitt ovenfor. Særlig drift og risikohåndtering har vært et omstridt tema i alle klagesakene som har vært behandlet, også denne.

Det avgjørende for dispensasjonsvurderingen er om Nord Senja Laks kan møte de utfordringene som hold av triploid fisk innebærer.

2.1. Lokalitetens egnethet

Lokaliteten Finnvika Sør ligger nord på Senja i Lenvik kommune i Troms fylke. Lokaliteten ligger i et område med dyp ned mot 40-80 meter. Fjorden ved lokaliteten er 1-1,5 km bred. Anlegget har produsert diploid laks i flere generasjoner.

De to siste MOM-B undersøkelsene, sist høsten 2015, viste tilstandsklasse 1 som er beste tilstand. Ny MOM undersøkelse blir gjort juli 2016, men resultater fra den foreligger ikke på saksbehandlingstidspunktet.

Lokaliteten er videre beskrevet av søker til å ha god vanngjennomstrømming. Temperaturforholdene vurderes også som egnet til hold av triploid fisk ettersom sjøtemperaturen sjelden kommer over 12 varmegrader i disse områdene av landet. Hovedkontoret har sjekket registrerte temperaturmålinger (jf. data fra Barentswatch) fra siste 5 års periode som bekrefter dette. Det var bare en måling så vidt over 12 grader på denne lokaliteten.

Overvåking av fiskevelferd hos triploid laks er også hovedfokus i samarbeidet og dette inkluderer kontinuerlig miljøovervåking (oksygen, temperatur) i merdene, jf. brev fra Havforskningsinstituttet til region Nord datert 08.04.16.

Hovedkontoret har ikke grunnlag for å si at denne lokaliteten ikke er egnet til hold av triploid fisk. Vi har herunder også merket oss at avslaget fra vårt regionkontor ikke var begrunnet med dårlige miljømessige rammebetingelser. Miljøforholdene blir i tillegg kontinuerlig overvåket.

2.2. Status på settefisken

Settefisken som er planlagt utsatt kommer fra Ranfjord Fiskeprodukter og Nordland Akva. Det er planlagt utsett av ca fisk med en snittvekt på 120. I tillegg en kontrollgruppe med diploide fisk.

Mattilsynets hovedkontor har vært i kontakt med Marin Helse som er fiskehelsetjenesten til Nordland Akva og har fått opplyst at produksjonen der går som planlagt og at status på fisken er veldig god. Det samme er bekreftet fra fiskehelsetjenesten Labora som har oppfølgingen med Ranfjord fiskeprodukter. De aktuelle innleggene ved Ranfjord omtales som de beste triploide som er produsert ved Ranfjord fiskeprodukter, med sykdomsfri fisk og svært lav dødelighet (0,08) i settefiskfasen. Det er registrert veldig lite deformiteter og finneslitasje.

Det er etter dette ingenting ved settefiskens status som tilsier at det er uforsvarlig med utsett ved Finnvika Sør.

2.3. Drift og risikohåndtering

Om utsett ved Finnvika Sør kan gjennomføres uten at fiskevelferden utsettes for uakseptable utfordringer avhenger først og fremst av driften på lokaliteten og hvordan de røkter fisken. Det er for så vidt avgjørende for vurderingen av dispensasjonsøknaden om lokaliteten, selskapet og konsernet legger opp til forsvarlig drift og adekvat håndtering av risiko. Herunder må det foreligge et styringssystem som sikrer at kravene til forsvarlig velferd m.v. blir ivaretatt.

2.3.1. Erfaring med andre deler av triploid prosjektet i NRS

Regionkontorets avslag på søknad om dispensasjon baserer seg delvis på erfaringer fra andre deler av NRS-konsernet. I vedtaket heter det:

«Det har i forhold til triploid laks vært en del kjente risikomomenter. Mattilsynet mener derfor at det er et minstekrav at virksomheten bygger gode internkontrollsystemer som ivaretar dette spesielt. Virksomheten må i tillegg ha økt aktsomhet og må drifte anlegget med større sikkerhetsmarginer enn hva som er normalt for diploid laks. Det ligger i dette at det gjennomføres tettere kontroller av fisken både av fiskehelsetjeneste og i samarbeid med tilknyttet forskningsinstitusjon. Det ligger også i dette at virksomheten bør ha en solid faglig kompetanse og at faglige råd vektlegges. Mattilsynet region Nord er konkret i tvil om NRS og NRS-tilknyttede selskap har evne og vilje til å møte denne økte risikoen på nåværende tidspunkt. Vurderingen bygger på de erfaringer som vi har gjort i forhold til hold av triploid laks på de lokaliteter der det har stått fisk til nå.»

Nord Senja Laks AS har på sin side gjort gjeldende at det er irrelevant hvilke erfaringer Mattilsynet har med andre selskaper i NRS konsernet når det gjelder utsett av triploid laks. I klagen heter det at:

«Mattilsynet kan heller ikke bruke erfaringer de mener å ha med andre selskaper i NRS konsernet som begrunnelse for å nekte Nord Senja Laks mulighet til å utnytte sine grønne konsesjoner. Dette er et usaklig hensyn og grovt urimelig.»

Mattilsynets hovedkontor er enig med klager i at vi som utgangspunkt skal være varsomme med å tillegge negative erfaringer med et selskap, betydning i vurderingen av et annet selskap. Det gjelder også selv om selskapene er en del av samme konsern, i dette tilfellet NRS. Det må være et klart utgangspunkt at vurderingen må bunne i en vurdering av selskapet som eier og drifter lokaliteten og som formelt har ansvaret for at lokaliteten holder seg innenfor lovlige rammer. På tross av dette utgangspunktet mener hovedkontoret at det verken er urimelig eller usaklig i dette tilfelle å se hen til de erfaringer vi har med drift og hold av triploid fisk i NRS-konsernet generelt. Det er flere grunner til dette.

For det første snakker vi her om et større samarbeidsprosjekt knyttet til utsett av triploid fisk i NRS-tilknyttede selskap. Nord Senja Laks AS viser selv til dette i sin søknad. I oversendelsen fra daglig leder, heter det at:

«Lokaliteten inngår i samarbeidsprosjektet «Triploid laks – overvåking av fiskevelferd hos NRS# tilknyttede selskap» med HI og Marin Helse hvor Nord Senja Laks inngår sammen med andre NRS selskap.»

Også i de øvrige sakene departementet og Mattilsynet har behandlet bruker virksomhetene samarbeidsprosjektet aktivt i sin argumentasjon. Wilsgård skriver f.eks:
«Gjennom vårt samarbeid i NRS vil vi med planlagte produksjon kunne etablere et tilstrekkelig grunnlag for HI til å gjøre vurderinger og trekke konklusjoner.»

Hovedkontoret legger dessuten vekt på hvordan de reelle styringslinjene er i disse selskapene. Jo mer uavhengig datterselskapet er fra morselskapet, jo mindre grunn er det til å se hen til erfaringer fra andre selskap. Dersom det derimot er slik at selskapene helt eller delvis blir styrt fra det sentrale morselskapet, må morselskapet åpenbart ta et større ansvar for det som skjer på lokalitetene i de underliggende datterselskapene. Selv om det er flere momenter med i vurderingen, vil også dette være med å danne en del av det bilde tilsynsmyndighetene har av de ulike selskapene i konsernet.

Hovedkontoret har merket seg at de deler av internkontrollsystemet vi har fått presentert synes å ha en viss forankring i NRS-konsernet og legger derfor til grunn at morselskapet i dette tilfelle faktisk har en reell innflytelse på styringen av de underliggende selskapene. Informasjonen NRS selv går offentlig ut med indikerer dette. Et av selskapets formål å nettopp *«å drive kvalitetssikring og kjedeaktiviteter for samarbeidende selskaper.»* På nettsidene til NRS konsernet heter det bl.a. om risikostyring og internkontroll:

«Effektiv styring med fokus på risiko og god intern kontroll er en overordnet suksessfaktor for NRS og er en integrert del av forretningsdriften. Evnen til å planlegge, strukturere, gjennomføre og evaluere prosjekter er en viktig del av virksomheten.»

Mattilsynets hovedkontor har også fått bekreftet ved direkte kontakt med selskapet at kvalitetsstyringen er forankret i NRS konsernet og at alle selskapene spiller på hverandres erfaringer og lærer av hverandres feil. Det er ansatt en egen kvalitetskoordinator i NRS som bidrar inn i dette arbeidet.

At de reelle styringslinjene er forankret i mor-selskapet NRS understøttes for øvrig også av den aktive rollen konsernledelsen har tatt i sakene knyttet til triploid produksjon.

Etter dette legger vi til grunn at det både er relevant, saklig og rimelig å se hen til hvilke erfaringer NRS har med produksjon av triploid laks når vi vurderer Nord Senja Laks sin dispensasjonssøknad. Erfaringene med datterselskapene kan for så vidt si noe om morselskapets evne til å iverksette og følge opp relevante styringstiltak (prosedyrer, retningslinjer, planer m.v.).

Regionen har konkret vist til konkrete negative erfaringer fra andre NRS-selskap med seine høstutsett, manglende terminering ved stor dødelighet og dårlig velferd, samt erfaring med triploid fisk som utviklet kjevedeformiteter. Regionen finner videre støtte for sitt syn gjennom vurderinger som er gjort i klagesaken knyttet til triploid utsett ved Store Kufjord (NRS Finnmark) der hovedkontoret med referanse til utsettet på lokaliteten Klubben (også tilhørende NRS Finnmark) skreiv:

«Hovedkontoret mener det ikke er formildende at det også gikk dårlig med den diploide laksen i dette utsett. Tvert imot virker dette skjerpene sett fra et forsvarlighetsperspektiv. Både den triploide og diploide fisken var svak/syk og ble satt ut seint på høsten, noe som må betegnes som uforsvarlig drift og manglende vilje til å etterleve regelverkskrav til dyrevelferd. Driftsresultat fra forsøk med triploid laks som er gjort i andre NRS-tilknyttede selskap viser også at virksomheten ikke har lyktes med de forsøkene på triploid produksjon som de har vært involvert i. Både samlet og hver for seg, taler disse erfaringene mot at det gis ytterligere dispensasjoner».

Hovedkontoret ga, under tvil, likevel dispensasjon til utsettet på Store Kufjord av andre grunner. Nylig gjennomgang av biomasserapporter og dødelighetstall for lokaliteten Store Kufjord, der det nå altså står triploid fisk som del av det samme triploid-prosjektet til NRS, indikerer at det er dårlig velferd i merdene der, jf. Havforskningsinstituttet sine risikovurderinger for 2013 (s. 145-154) og 2016 (s.129-133). Mattilsynets hovedkontor satte som vilkår for produksjonen av utsettet på Store Kufjord at NRS selv skulle utarbeide en internkontrollprosedyre for fiskevelferd som også innebar et tak for maksimal dødelighet som skulle utløse human terminering av den resterende fisken. Departementet har tatt inn likelydende vilkår i sine vedtak og denne praksisen videreføres i denne saken for å sikre mot at drift fortsetter ved uforsvarlig velferd for fisken. Mattilsynet understreker at det ikke vil være tilstrekkelig å møte dette vilkåret med at velferden for fisken skal vurderes på ulike tidspunkt eller ved forskjellige tapsnivåer.

Som påpekt ovenfor er ikke erfaringene med produksjon av triploid laks i NRS selskapene bare positive. Det har vært flere uønskede hendelser på flere lokaliteter, herunder også feil som representerer avvik fra regelverket. Det er stedvis også indikasjon på en gradvis utvikling som gir grunnlag for betydelig bekymring for velferden til den triploide fisken, jf. utsettet ved Store Kufjord. Slike forhold svekker tilliten til om de velferdsmessige aspektene er og blir godt nok ivaretatt i prosjektet med triploid fisk i NRS.

På den annen side er det ting som tyder på at det tas lærdom fra disse erfaringene. Hovedkontoret tar også hensyn til at Havforskningsinstituttet og Marin Helse er sterkt involvert med hovedfokus på velferdsutviklingen til fisken. Slik vi ser det er det for så vidt ikke mangel på kompetanse i prosjektet. Deltakende representanter fra begge disse organisasjonene har også en lovpålagt plikt til å melde fra til Mattilsynet dersom de observerer alvorlig svikt for velferden til fisken, jf. dyrevelferdsloven § 5. Vi forutsetter at det er rutiner for dette i Havforskningsinstituttet og Marin Helse. Havforskningsinstituttet

skriver for øvrig i sin prosjektbeskrivelse at de vil anbefale terminering dersom det vurderes at fiskevelferden er uforsvarlig.

Mattilsynets hovedkontor legger videre noe vekt på at departementet i sine vurderinger i begrenset grad tar hensyn til tidligere erfaringer med selskapene som inngår i dette prosjektet. Departementet har i begge sakene de har behandlet uttalt at Mattilsynets regionkontor heller må vurdere passende virkemiddelbruk «i tilfeller der selskaper bryter pålegg». Videre skriver de at vedtak om å nekte dispensasjon i praksis innebærer et delvis virksomhetsforbud i disse sakene og at det skal alvorlige forhold til for at det skal være aktuelt. De har ikke funnet at det foreligger slike forhold.

2.3.2. Vurdering av Nord Senja Laks

Når det gjelder Nord Senja Laks AS skriver regionen at dette selskapet «*har ikke .. erfaring med utsett av triploid laks. Mattilsynet har imidlertid ved tilsyn med virksomhetens produksjon av diploid laks ved flere tilfeller varslet og fattet vedtak mht internkontroll og konkrete velferdsforhold.*» Det er referert til flere eksempler på slike vedtak fra de siste årene.

Etter det vi kan se er disse avvikene håndtert i Nord Senja Laks og avvikene lukket. Etter hovedkontorets vurdering kan de avvikene det er vist til verken hver for seg eller samlet begrunne et virksomhetsforbud, jf. også departementets vurdering av dette. Vi er for så vidt enig med selskapet at slike avvik ikke er helt uvanlige i slike virksomheter og at disse avvikene alene ikke kan begrunne en generell vurdering av driften ved Nord Senja Laks som uforsvarlig. Nedenfor under pkt. 2.3.4, kommer vi tilbake til betydningen av at Økokrim har lagt ned påstand om at de grønne løyvene midlertidig skal trekkes tilbake fra Nord Senja Laks som følge av straffeansvaret de er ilagt ved dom i Hålogaland lagmannsrett.

Departementet har i sine vurderinger lagt avgjørende vekt på om det er stor risiko for fremtidige brudd på regelverket og har herunder lagt stor vekt på selskapenes planer for driften og risikovurderinger knyttet til hold av triploid fisk.

Nord Senja Laks AS har søkt dispensasjon til utsett av triploide laks som del av et større samarbeidsprosjekt med flere selskaper i NRS konsernet, fiskehelsetjenesten Marin Helse og Havforskningsinstituttet. Prosjektet gjennomføres under ledelse av Havforskningsinstituttet, men selskapene som deltar er selv ansvarlige for drift og røkting av fisk ved anleggene. Marin Helse er ansvarlig fiskehelsetjeneste som har månedlig kontakt med hver lokalitet som deltar i prosjektet.

Det er lagt føringer i prosjektet for rapportering av data månedlig fra oppdrettere og fiskehelsetjeneste inn til Havforskningsinstituttet. På bakgrunn av rapportene og dataene fra Marin Helse og oppdretter vil Havforskningsinstituttet fortløpende oppdatere et dokument med velferdsvurderinger av alle produksjonene. Dette vil gjennomføres av Dyrevelferdsgruppen ved Havforskningsinstituttet, og være i tråd med den gjeldende prosedyren for «Overvåkning av helseutvikling til triploid fisk i matfiskanlegg». Dersom fiskevelferdsutviklingen til fisken er bekymringsverdig vil skal Havforskningsinstituttet bidra med råd til tiltak. Hvis fiskevelferden ikke lenger er ivaretatt skal Havforskningsinstituttet anbefale at forsøket termineres i tråd med egen prosedyre for dette, jf. prosedyren «Fremskyndet terminering av triploid fisk i produksjon».

Nord Senja Laks opplyser ellers at de har oppdatert sin internkontroll med nye/endrede prosedyrer for overvåking av oksygen og vanngjennomstrømming basert på erfaringer med triploid laks i NRS-konsernet.

Overvåking av fiskevelferd hos triploid laks er hovedfokuset i samarbeidet mellom Havforskningsinstituttet, NRS og MarinHelse, inkludert kontinuerlig miljøovervåking i merdene. Gitt at forutsetningene er oppfylt og prosjektet blir gjennomført som skissert har Havforskningsinstituttet vurdert at prosjektet er fiskevelferdsmessig forsvarlig og vil gi svar på om produksjon av triploid laks er en velferdsmessig forsvarlig løsning for fremtiden.

Vedlagt dispensasjonssøknaden har Nord Senja Laks lagt ved en rekke vedlegg som viser hvordan virksomheten planlegger å følge opp fisken og hvilke risikovurderinger og prosedyrer som er utarbeidet. Dette samsvarer, ikke unaturlig, i stor grad med dokumentasjonen som er lagt frem i forbindelse med de andre utsettene som inngår i prosjektet. Mattilsynets hovedkontor har merket seg at departementet kommenterte dokumentasjonen i vedtaket datert 21.06.16 (Wilsgård) der de skreiv:

"Ut i fra Havforskningsinstituttets risikovurderinger er det tydelig for departementet at hvordan fisken røktes er avgjørende for velferden til fisken. I denne sammenheng har departementet lagt merke til at selskapet ikke beskriver hvordan det skal sørge for at de ansatte skal få tilstrekkelig opplæring slik at de har den kunnskapen de trenger for å kunne røkte den triploide fisken på en velferdsmessig god måte før utsett av fisk. Dette er spesielt viktig i og med at selskapet har ansatt flere røktere for å ha tilstrekkelig med ressurser. NRS Finnmark beskrev i sin søknad at slik opplæring skulle sørges for av fiskehelsetjenesten i tillegg til at de utarbeider et infoskriv som omhandler de viktigste utfordringene rundt hold av triploid laks".

Mattilsynets hovedkontor legger til grunn at tilsvarende opplæring blir gjennomført hos Nord Senja Laks. Vi understreker behovet for at selskapene selv også tar et ansvar for opplæringen utover å delegerer dette ansvaret til Marin Helse eller andre samarbeidspartnere. Det er svært viktig at de som er involvert i produksjonen gis systematisk opplæring i de planer og prosedyrer som gjelder i oppfølgingen av den triploide fisken, og at de kjenner til de utfordringer og konsekvenser som følger med hold av triploid fisk. Selskapet bør for så vidt kunne dokumentere og kvittere ut at alle har fått og forstått den opplæringen som er gitt. Vi understreker også at utviklingen kan tilsi at nye opplæringsrunder for ansatte blir vurdert. Etter hvert som fiskehelsetjenesten og de ansatte gjør seg erfaringer på de ulike anleggene, er det viktig at man deler kunnskapen og erfaringene. F.eks. kan det vurderes å gjennomføre regelmessige erfaringssamlinger med oppdatering og repetering av de viktigste forutsetningene for hold av triploid fisk.

Nærings- og fiskeridepartementet påpekte også svakheter i risikovurderingen knyttet til risiko for hudsykdommer på triploid fisk i Wilsgård-saken. I vedtaket het det:

"Departementet mangler likevel en risikovurdering av utbrudd av vintersår og andre hudsykdommer gjennom hele produksjonssyklusen, og forebyggende tiltak rettet mot å forhindre en slik utvikling. Samlet er det departementets vurdering at selskapets plan for håndtering av triploid fisk i utgangspunktet synes adekvat, men at planen slik den har fremkommet for departementet er fragmentert og lite tilgjengelig. Det er mangler knyttet til planer for opplæring av ansatte for hold av triploid fisk og departementet kan ikke se at det foreligger noen risikovurdering for utbrudd av vintersår og andre hudsykdommer utover tiltak knyttet til utsett på høsten."

Slik Mattilsynet hovedkontor vurderer det vil tilsvarende gjøre seg gjeldende her og ved øvrige utsett i dette prosjektet. Vi imøteser derfor at det gjøres en risikovurdering og eventuelt iverksettes konkrete

forebyggende tiltak for å hindre utvikling av sår og hudsykdommer, jf. vilkår nedenfor, og at det er planer for hvordan en slik utvikling kan og skal håndteres.

Med justering i tråd med de påpekte forhold ovenfor, er det vår oppfatning at rammene for hold av triploid laks på Finnvika Sør er forsvarlige.

2.3.3. Særlig om betydningen av at det er gitt tillatelser til triploid settefisk

I flere av klagesakene har det vært problematisert hvorvidt det har betydning for vurderingen av klagesakene at Mattilsynet på et tidligere tidspunkt ga tillatelse til produksjon av en stor mengde triploid settefisk. Spørsmålet er da om forvaltningen bindes opp av en slik tillatelse i den forstand at vi da også indirekte må anses å ha gitt aksept for utsett i sjø. Mattilsynet har hevdet at vi her står fritt til å gjøre ulike vurderinger, mens de private parter hevdet at vi er mer bundet opp av tillatelsen til å produsere settefisk. Nærings- og fiskeridepartementet har avklart dette ved følgende uttalelse:

«Nærings- og fiskeridepartementet er enig med Mattilsynet i at hvert ledd i produksjonen må kunne vurderes uavhengig av hverandre, og at en dispensasjon til å produsere triploid settefisk ikke nødvendigvis skal medføre at denne settefisken skal kunne settes ut. Departementet vil imidlertid bemerke, slik NRS også påpeker, at det fremstår som lite heldig at det gis omfattende tillatelser til produksjon av triploid settefisk, dersom det ikke i utgangspunktet skulle være anledning til å sette den ut. Etter vårt syn fremstår det ikke bare som økonomisk formålsløst, men også som dyrevelferdsmessig og etisk problematisk å drive frem et stort antall settefisk som ikke skal kunne utnyttes til matfisk. Etter at det er gitt tillatelse til produksjon av settefisk, er det departementets syn at dersom utsett av settefisk skal nektes, bør det i perioden fra tillatelsen til settefiskproduksjon er gitt og til utsett skal skje, ha kommet til veie ny kunnskap eller opplysninger som innebærer at det er dyrevelferdsmessig uforsvarlig å sette ut fisken.»

Mattilsynets hovedkontor kan ikke se at denne saken for så vidt skiller seg vesentlig fra de sakene departementet vurderte. Etter departementets behandling av to klagesaker har riktignok utsett av triploid fisk ved lokaliteten Kokelv, som altså er en del av det samme prosjektet i NRS, hatt betydelige problemer som etter det vi forstår var vanskelig å forutse. Fisken som er satt ut der kommer også fra andre settefiskanlegg. Hovedkontoret har fått opplyst fra Marin Helse at tilsvarende problemer ikke er ventet ved Nord Senja Laks sitt planlagte utsett. Det er så vidt vi vet ikke tilkommet nye opplysninger som kan tillegges avgjørende vekt i retning av en negativ avgjørelse for Nord Senja Laks.

2.3.4. Betydningen av ankesak til Høyesterett

Som nevnt har Økokrim anket straffeutmålingen mot selskapet Nord Senja Laks inn for Høyesterett. I de to foregående rettsinstansene ble spørsmålet om foretaksstraff vurdert slik:

"Når det gjelder straffeloven §48b) er retten av den oppfatning at allmennpreventive hensyn her i sterk grad taler for å også ilegge foretaket straff. Det er her snakk om utøvelse av virksomhet knyttet til offentlige tillatelser, der en virksomhet er gitt rett til å utnytte offentlige områder. Systemet rundt utøvelsen av akvakulturvirksomhet er i all hovedsak knyttet opp i mot egenrapportering. I disse tilfellene er det etter rettens syn svært viktig med tillit. Også overtredelsens grovhet tilsier at også foretaket skal ilegges straff. Det er her snakk om manglende og uriktig rapportering over lengre perioder. Retten viser til at de uriktige opplysningene er satt i system ved at det opereres med reelle og fiktive lusetall. Videre vil sparte kostnader ved utelatt lusebehandling være en fordel for selskapet."

Nord Senja Laks ble etter dette ilagt en bot på kr 5 000 000,- . Selskapet slapp midlertidig inndragning av de to grønne konsesjonene slik Økokrim hadde påstått. Straffeutmålingen er imidlertid anket. Mattilsynets hovedkontor har ikke funnet at ankesaken mot selskapet skal tillegges vekt i vurderingen av om det nå skal gis tillatelse til utsett. Vi forholder oss til at selskapet i skrivende stund har konsesjonene og dermed per i dag har rett til å utnytte disse innenfor lovlige rammer. Det kan imidlertid oppstå en situasjon der de grønne konsesjonene i selskapet blir suspendert en periode og det kan få betydning for fisk som er satt i sjøen. Det er imidlertid opp til selskapet å vurdere om og hvordan de vil forholde seg til en slik potensiell fremtidig situasjon.

3. Etableringstillatelse

Produksjon av triploid laks stiller andre krav til vannkvalitet/levemiljø enn diploid fisk og avviker så mye fra ordinær produksjon at det også kreves særskilt godkjenning etter etableringsforskriften § 5, jf. § 6. Vurdering etter etableringsforskriften § 5 i klagesaken omhandler kun det dyrevelferdsmessige aspekt ved lokaliteten for triploid fisk. Godkjenningen etter § 5 etter dette vedtaket erstatter ikke den godkjenning som ellers er nødvendig for en lokalitet etter etableringsforskriften.

Hovedkontoret viser til vurderingene ovenfor.

Nord Senja Laks har lagt frem prosedyrer for miljøkontroll på lokaliteten som bl.a. viser hvordan selskapet skal overvåke og kontrollere miljøforholdene for fisken. Alle lokalitetene som NRS benytter i triploidprosjektet er opplyst å ha god vanngjennomstrømming. Dokumentasjonen viser at selskapet er klar over de viktigste kjente utfordringene med triploid fisk og de har lagt ved dokumentasjon som viser hvordan selskapet planlegger overvåking av helseutvikling til triploid laks i matfiskanlegget. Fisken har videre månedlig kontroll av ekstern fiskehelsetjeneste. Med tillegg av de påpekninger som er gjort ovenfor mht risikovurdering av sykdom i hele produksjonssyklusen er det vår oppfatning at selskapet er innenfor rammene av det som kreves i henhold til etableringsforskriften § 5, jf. § 6.

4. Vurdering etter naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 slår fast at offentlig myndighetsutøvelse skal skje under hensyn til de retningslinjene naturmangfoldloven har i §§ 8-12. Vi har vurdert relevansen av naturmangfoldloven §§ 8-12 i denne konkrete saken.

Hensikten med forsøkene som gjøres med den triploide fisken er nettopp å imøtekomme behovet for å redusere miljøpåvirkningene ved potensielle rømmingsepisoder. Bruk av steril fisk anses ikke å ha negativ innvirkning på miljøet, snarere tvert imot. Det er heller ikke forhold tilsier at bruk av triploid fisk kan føre til alvorlige eller irreversible skader på miljø eller naturmangfoldet. Den samlede belastning av økosystemet blir ikke vesentlig annerledes ved hold av triploid fisk sammenlignet med diploid fisk.

Hovedkontoret mener at det ikke er grunnlag for å avslå søknaden ut fra føre-var-prinsippet jfr. Naturmangfoldloven § 9.

I følge § 12 skal driftsmetoder, teknikk og lokalisering ta utgangspunkt i de beste samfunnsmessige løsninger. Utover de spesielle forutsetningene som fisken i seg selv innebærer, benyttes det vanlig godt utstyr og metode i driften. Mattilsynet vurderer det slik at Nord Senja Laks benytter seg av moderne løsninger i sin produksjon.

Etter vår vurdering vil ikke hold av triploid fisk gå på tvers av de prinsipper og retningslinjer som er nedfelt i Naturmangfoldloven.

5. Oppsummering

Med henvisning til ovenstående vurderes lokaliteten Finnvika Sør egnet for hold av triploid fisk og forholdene ligger godt til rette hva angår status på settefisken. Nord Senja Laks / NRS har også redegjort på en adekvat måte for hvordan selskapet vil forholde seg til økt risiko ved hold av triploid fisk. Prosjektet som sådan og den oppfølging som gis fra forsterket fiskehelsetjeneste og involvering av Havforskningsinstituttet støtter opp under dette.

Selv om Mattilsynet på bakgrunn erfaringene med tidligere utsett fortsatt har visse bekymringer for om fiskevelferden ved hold av triploid fisk blir tilstrekkelig ivaretatt ved storskala kommersiell produksjon, ser vi det som velferdsmessig forsvarlig å tillate utsett av triploid laks på lokaliteten Nord Senja Laks. For å sikre mot at eventuell velferdsmessig uforsvarlig produksjon blir opprettholdt over tid, tas det inn tilsvarende vilkår som i de øvrige dispensasjonssakene for dette utsettet hva angår maksimumstak for dødelighet og krav til terminering. Det innebærer at Nord Senja Laks ikke kan sette ut fisk på lokaliteten før det er utarbeidet en velferdsprosedyre som setter et tak for maksimal dødelighet som skal utløse terminering av utsettet.

Vi forutsetter videre at Nord Senja Laks, i samarbeid med fiskehelsetjeneste og HI-prosjektet, gjør de nødvendige risikovurderinger og eventuelt iverksetter forebyggende tiltak rettet mot sykdomsutvikling i hele produksjonsfasen. Det forutsettes også at opplæringen og den videre kompetanseoppfølgingen i prosjektet gjøres systematisk for å sikre at alle som har en rolle i driften og prosjektet har fått og forstått forutsetningene for forsvarlig hold av triploid fisk.

Data fra undersøkelsene i prosjektet skal benyttes av HI for å kunne gi råd til Mattilsynet om fiskevelferd ved hold av triploid fisk, og kunnskapen som kommer ut av undersøkelsen vil bli offentliggjort og komme andre aktører til gode. For å sikre at disse undersøkelsene blir gjort, vil Mattilsynet nedfelle vilkår om dette i vedtaket om dispensasjon.

Konklusjon

Nord Senja Laks AS gis dispensasjon etter akvakulturdriftsforskriften § 20, jf. § 68 annet ledd, til å sette ut inntil triploid laks på lokalitet Finnvika Sør.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

1.) Nord Senja Laks AS skal utarbeide en helhetlig internkontrollprosedyre for fiskevelferd. Velferdsprosedyren skal inneholde et tak for maksimal dødelighet som innebærer at utsettet skal avsluttes humant med utslakting straks taket for maksimal dødelighet nås. Denne del av prosedyren skal baseres på HI sin modell for vurdering av god og dårlig velferd gjengitt i risikovurderingen for 2013 og 2016. Det forventes også at resultater fra SWIM analyser legges til grunn. Ledelsen i selskapet skal følge opp at prosedyren er kjent og blir fulgt. Prosedyren skal være ferdig før fisken settes i sjøen og Mattilsynet skal orienteres med en kopi.

2.) Det skal gjennomføres en risikovurdering i forhold til sykdomsutvikling for hele produksjonssyklusen, særlig med tanke på risiko for sår og hudsykdommer. Ved uakseptabel risiko skal det vurderes tilpassede forebyggende og tiltak rettet mot avlastning av konsekvenser ved sykdomsutvikling.

3.) Dersom utsettet blir slaktet ut av hensyn til fiskevelferden, skal Mattilsynet ha en rapport med evaluering av utsettet og antatte årsakssammenhenger. Rapporten skal utarbeides sammen med Havforskningsinstituttet og fiskehelsetjenesten og leveres Mattilsynet senest innen 3 måneder etter utslakting. Innholdet med de viktigste læringspunktene må påregnes publisert på Mattilsynets nettsider.

4.) Nord Senja Laks skal sikre at alle ansatte som tar del i produksjonen av triploid laks har fått den nødvendige opplæring av kompetent personell og kjenner til alle rutiner og prosedyrer som gjelder for hold av den triploide fisken i dette prosjektet.

5.) Dispensasjon skal brukes til å fremskaffe dokumentasjon på om produksjon av triploid laks er velferdsmessig forsvarlig, som beskrevet i søknaden, og uansett minimum slik:

- Undersøkelsene som blir gjort må være av en slik kvalitet at det er sannsynlig at det kan trekkes konklusjoner ut fra dem.
- Dokumentasjonen skal gjennomføres av fiskehelsepersonell, og med en frekvens på minimum en gang pr mnd. Bearbeiding av data skal gjennomføres av uhildet faginstusjon (forskningspartnerne) med vitenskapelig kompetanse på fiskevelferd, og data skal inngå i offisiell dokumentasjon av metoden.
- Forskningspartnerne skal kunne koordinere innhenting av dokumentasjonsdata fra ulike anlegg med forskningstillatelse på triploid fisk, slik at dokumentasjonen kan sammenstilles og analyseres på hensiktsmessig måte i en samlet rapport fra forskningspartnerne..

6.) Dokumentasjon som fremskaffes i tråd med ovennevnte skal være allment tilgjengelig. Videre gis det godkjenning etter etableringsforskriften § 5 for hold av triploid fisk på lokaliteten Finnvika sør med hensyn til dyrevelferd. Dette vedtaket kan ikke påklages.

Vedtaket er fattet med hjemmel i akvakulturdriftsforskriften § 20 Metoder og tekniske innretninger
Akvakulturdriftsforskriften § 68, 2 ledd Dispensasjon
Etableringsforskriften § 5, jf. § 6 Krav om godkjenning

Orientering om rett til dekning av sakskostnader

Dere kan kreve å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf forvaltningsloven § 36. Spørsmål og eventuelle krav om dette må rettes til vårt kontor innen tre uker.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, se forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Elisabeth Wilmann
direktør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:
Avdeling Troms og Svalbard
Charles Høstlund
NORD SENJA LAKS AS, 9373 BOTNHAMN